

‘Ο Schiller, για να εξηγήσει τη διαφορά ανάμεσα στην άπλοϊκή (naiv) και τη συναισθηματική (sentimental) ποίηση, πήρε στο περίφημο έργο του¹¹ το έπεισόδιο του Γλαύκου και του Διομήδη (Ζ) και τοποθέτησε δίπλα του μια σκηνή του Ariosto. ‘Ο Schiller θά μπορούσε να διαλέξει και τη συνάντηση του ‘Εκτορα με την ‘Ανδρομάχη και να θυμηθεί πώς είχε αναμορφώσει ο ίδιος το όμηρικό πρότυπο στο τραγούδι της ‘Αμαλίας, στη δεύτερη πράξη του έργου του *Die Räuber* [Οί ληστές]. Πόσο βαθιά καταλάβαινε την όμηρική σκηνή φαίνεται έμμεσα και από την κρίση του για τις εικαστικές παραστάσεις του «άποχαιρετισμού του ‘Εκτορα», στην επιστολή του «Πρός τον εκδότη του περιοδικού *Propyläen*» το 1800.

Το ποίημα του Schiller αξίζει έλο μας το θαυμασμό. ‘Η θέλησή του να διαφοροποιηθεί από το πρότυπο επιδρά τόσο αποφασιστικά, ώστε δεν υποτιμά κανείς το ποίημα αν το χρησιμοποιήσει για να διαπιστώσει το ασύγκριτο μεγαλείο του ‘Ομήρου. Και το έργο του Schiller βασίζεται στην αντίθεση των δύο συζύγων· δεν πρόκειται όμως για την αντίθεση του άντρα και ήρωα με τη γυναίκα και μάνα του γιού του. ‘Εδώ δύο φωνές ύψώνονται και ήχουν ή μια έναντια στην άλλη, ένα ‘Εγώ - ένα ‘Εσύ, που και τα δύο παραδέρνουν σε θάλασσα απέραντων συναισθημάτων. Και σ’ αυτή την αντίθεση, καθώς οι στροφές ακολουθούν ή μια την άλλη, όλα έντεινονται και κλιμακώνονται, ώστε να γίνουν πιο δυνατά και πιο συναρπαστικά.

*Willst dich Hektor, ewig mir entreissen,
Wo des Aeaciden mordend Eisen
Dem Patroklos schrecklich Opfer bringt!...*

*Teures Weib, geh, hol die Todeslanze,
Lass mich fort zum wilden Kriegestanze!...*

Über Astyanax unsre Götter!

*Hektor fällt, ein Vaterlands Erreter,
Und wir sehn uns wieder im Elysium.*

[Θέλεις ‘Εκτορα να φύγεις για πάντα από κοντά μου./όπου το φονικό σίδερο του Αιακίδη/προσφέρει φριχτές θυσίες στον Πάτροκλο;...]

‘Ακριβή μου γυναίκα, πήγαινε, φέρε το κοντάρι του θανάτου./άσε με να πάω στο άγριο χοροστάσι του πολέμου!...

Πάνω από τον ‘Αστυάνακτα ως βάλουν οι θεοί μας το χέρι τους./

‘Ο ‘Εκτορας πέφτει σωτήρας της πατρίδας του,/και θά ιδωθοῦμε πάλι στα ‘Ηλύσια.]

‘Ενας άποχαιρετισμός για πάντα, ένας ήρωας που ξέρει ότι θά πεθάνει, ώστόσο χύνεται να ανταμώσει το θάνατο — ένα συναπάντημα στον άλλο κόσμο. ‘Η όμορφη άποφασιστικότητα του αίσθηματος είναι βασικό χαρακτηριστικό του Schiller. ‘Ο,τι όμως στον ‘Ομηρο ήταν μεγάλη και άμετασάλευτη πραγματικότητα: ή Τροία, ο πόλεμος, οι θεοί, όλα αυτά ξαναζούν τώρα ως όρμητικές έσωτερικές δυνάμεις. Και του Schiller ή ‘Ανδρομάχη άτενίζει, ή, καλύτερα, άφουγκράζεται τα μελλούμενα, όπου το ‘Εγώ και το ‘Εσύ μεταμορφώνονται στην αντίθεση ζωής και θάνατος. ‘Αλλά ή ζωή και ο θάνατος, καθώς προβάλλονται στην αιωνιότητα, δεν είναι όριστικά· πάνω κι από τα δυο όρθώνεται νικήτρια ή κρυφή δύναμη της ψυχής, που ο νεότερος άνθρωπος της Δύσης την όνομάζει άγάπη.

*All mein Sehnen, all mein Denken
Soll der schwarze Lethefluss ertränken.
Aber meine Liebe nicht!*

Hektors Liebe stirbt im Lethe nicht!

[Κάθε μου πόθο, κάθε μου σκέψη/ως τα πνίξει ο μαῦρος ποταμός της Λήθης./‘Ομως την άγάπη μου όχι!

‘Η άγάπη του ‘Εκτορα δεν πεθαίνει στη Λήθη!]

‘Ο ίδιος ο Schiller είχε για τον παλιό και τον σύγχρονο ποιητή: «‘Η δύναμη του πρώτου βρίσκεται στην τέχνη που όροθετεί· ή δύναμη του δεύτερου βρίσκεται στην τέχνη του άπείρου». Αυτό το καταλαβαίνουμε πολύ περισσότερο αν μελετήσουμε σε αντι-

διαστολή τῶν σύγχρονων ποιητικῶν τρόπων: ὁ Ὅμηρος εἶναι τόσο μεγάλος, τόσο ἀπλός, τόσο παροντικός, τόσο φυσικός, ἀνθρώπινος — ἢ ὅπως ἀλλιῶς καὶ νὰ τὸ ποῦμε — γιατί κάθε του λέξη, κάθε του πράξη καὶ κάθε του πρόσωπο εἶναι φτιαγμένο ἀπὸ τὴ μεγάλη καὶ πολλαπλὰ ἱεραρχημένη ζωντανή συνάρτηση τῆς ὑπαρξῆς.

Η ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΑΧΙΛΛΕΑ